

LEERLIJN DIGITALE GELETTERDHEID

ONZE VISIE:

“Vrijeschool Widar erkent de digitale ontwikkelingen en ziet het als haar opdracht om kinderen, samen met ouders, te leren bewust, autonoom, creatief, veilig en gezond met digitale middelen om te leren gaan. Zodat onze leerlingen zich ook in de digitale wereld aardig, waardig en vaardig kunnen bewegen en ontwikkelen.”

Lerarencollege vrijeschool Widar, november 2016

DE LEERLIJN:

Wij hebben gewerkt naar een leerlijn digitale geletterdheid waarin we enkel de doelen opnemen die nog niet op andere momenten al worden aangeboden, bijvoorbeeld in andere vakken. Ook hebben we gekozen voor verwijzingen naar andere vakken zodat we de doelen zoveel mogelijk kunnen integreren in het bestaande lesaanbod. Daarnaast is deze leerlijn een levend document, dat betekent dat we doelen toevoegen of verwijderen als we zien dat dat nodig is in ons onderwijs, op onze school. Het lijkt me belangrijk dat scholen die met deze leerlijn willen werken eerst stilstaan bij hún visie op ICT in het onderwijs en daarna kijken of onze doelen passend zijn voor hun school.

PERIODE ZESDE KLAS

In de derde klas vertellen we de kinderen over het ontstaan van het schrift. Vanuit het spijkerschrift naar het monnikenwerk en de boekdrukkunst. Waarin het schrift eerst door enkelen beheerst werd in de tijd van de Egyptenaren, later door middel van het monnikenwerk beschikbaar werd voor de elite en nog later voor iedereen door de boekdrukkunst. In al deze vormen bepalen enkelen wát er geschreven of gedrukt werd, maar werd de doelgroep steeds groter. Tegenwoordig kan iedereen voor iedereen publiceren. Dit vervolg op de boekdrukkunst willen we in de zesde klas aankaarten in de periode “Digitale wereld.”

Let op: de vrijeschool telt in klassen, niet in groepen. Groep 5 is dus klas 3.

IK BEN SOCIAAL MET ICT

Sociaal omgaan met ICT vraagt veel van kinderen. Het betekent dat ze een community kunnen vormen om gezamenlijk doelen te bereiken, maar ook dat ze bereikbaar worden voor een groter netwerk dan alleen mensen die ze ook in persoon kennen. Ons inziens is het belangrijk dat kinderen leren met een afstand naar hun gedrag online te kijken. Natuurlijk willen we kinderen leren eerst in het écht te communiceren en daarnaar te kijken voordat ze dit online gaan doen. Dat houdt ook in dat een heleboel doelen die voor dit domein gelden al in andere vakken aan bod komen. Enkel de nieuwe doelen benoemen we hier.

	0	3	4	5	6
Ik weet dat niet alles online "waar" is	x	x	x	x	x
Ik weet van briefgeheim, ook online	x	x	x	x	x
Ik weet wat privé is	x	x	x	x	x
ik kan binnen de context communiceren	x				
Ik gedraag mij online respectvol en verantwoordelijk <ul style="list-style-type: none"> - Ik kan communiceren via sociale media in besloten groepen - Ik heb met mijn klas afspraken gemaakt over de communicatie in zo'n groep - Ik stuur en maak geen nare foto's of filmpjes door en stuur geen foto's of filmpjes door waar anderen van kunnen schrikken, zoals geweld, horror of blootbeelden 		x	x	x	x
Ik begrijp dat communicatie altijd binnen een bepaalde context plaatsvindt		x	x	x	x
Ik ga veilig om met media en sociale netwerken <ul style="list-style-type: none"> - Ik weet welke informatie ik wel/niet kan delen op sociale media en in het echt 		x	x	x	x

Leerlijn digitale geletterdheid
Vrijeschool Widar
december 2018

Het social mediaprotocol voor de kinderen is besproken				x	x
Ik ben mij bewust van de mogelijke gevolgen van (mijn) online gedrag				x	x
Ik heb kennis van de invloed van media op de samenleving	x	x	x	x	x
Ik ben me bewust van de mogelijke reikwijdte van online publicaties				x	x

IK KAN LEREN MET ICT

Uiteindelijk is ICT ook een gereedschap in het leren, veel programma's zijn zo ontwikkeld dat ze zich aanpassen aan het niveau van het kind. Ook willen we kinderen kennis laten maken met het maken van presentaties mbv ICT. We willen dit gedoseerd inzetten om het leren van de kinderen te ondersteunen. Het gebruik maken van ict in de klas willen we vanaf de derde klas een plek geven. Waarbij de tijdsduur zich opbouwt en we zorg dragen voor een gezonde manier van het gebruik. Ook bij het maken van werkstukken komen veel van deze vaardigheden aan bod.

	3	4	5	6
Ik kan digitale middelen inzetten om te leren (de leerkracht bepaalt wat en waar)	x	x	x	x
Ik kan digitale middelen inzetten om vraagstukken op te lossen.		x	x	x
Ik kan met behulp van software (als Gynzy) extra oefenen met rekenen en taal.	x	x	x	x
Ik kan informatie waar ik nieuwsgierig naar ben vinden, bijvoorbeeld via Google of Youtube (tutorials).			x	x

Leerlijn digitale geletterdheid
 Vrijeschool Widar
 december 2018

Werkstukdoelen	3	4	5	6
Ik kan een informatievraag formuleren vanuit een informatiebehoefte		x	x	x
Ik kan al een beetje inschatten of bronnen betrouwbaar zijn.		x	x	x
Ik kan relevante zoekterm(en) bepalen bij een informatievraag		x	x	x
Ik kan een voor de informatievraag geschikte zoekstrategie bepalen		x	x	x
Ik kan geschikte bronnen bepalen voor het verkrijgen van de relevante informatie		x	x	x
Ik kan de gevonden informatie beoordelen op bruikbaarheid, betrouwbaarheid en representativiteit		x	x	x
Ik kan informatie verzamelen en selecteren met behulp van de gekozen zoekstrategie		x	x	x
Ik kan de gevonden informatie analyseren, interpreteren en ordenen		x	x	x
Ik kan de lijst van gebruikte bronnen opstellen		x	x	x
Ik kan een conclusie trekken en een antwoord formuleren			x	x
Ik kan een informatievraag en het antwoord hierop op een passende wijze presenteren		x	x	x
Ik kan het gevonden resultaat als antwoord op de informatiebehoefte evalueren			x	x
Ik kan het proces van informatieverwerving en verwerking evalueren			x	x

IK BEN BAAS OVER ICT

De wereld van ICT verandert continue. Wij vinden het belangrijk dat kinderen al deze toepassingen als gereedschap zien, als iets waar zij beslissingen over nemen en niet andersom. Uit het pedagogisch kompas komen herkenbare zaken naar voren als : autonomie, zelfbeheersing (zelfregulering), vitaliteit. Daarnaast speelt ethiek een belangrijke rol: hoe gebruik ik ICT op een ethisch verantwoorde manier.

	3	4	5	6	HB
Ik ben me bewust van de aantrekkingskracht van ICT en hoeveel tijd ik eraan besteed.			x	x	
Ik laat de offline wereld voorgaan.	x	x	x	x	
Ik weet dat ik mij kan focussen op één ding tegelijk (bijv. fietsen en appen)				x	
Ik weet hoe ik ICT gezond kan gebruiken (tijd, houding, inspanning & ontspanning)			x	x	
Ik weet van de gezondheidsrisico's die er zijn (voor de ogen, maar ook over verslaving)				x	x
Ik kan (een beetje) programmeren waardoor ik de computer/software begrijp					x
Oorzaak-gevolg in de digitale wereld			x	x	
Ik ben mij bewust dat er geld wordt verdiend met hardware, apps en software en social media en mijn digitale footprint			x	x	
Ik kan reflecteren op mijn eigen mediagebruik				x	

IK BEN CREATIEF MET ICT

Kunstzinnig werken is een van de uitgangspunten van ons onderwijs. We werken vanuit de gedachte dat om kunstzinnig te kunnen werken je de stof goed moet beheersen en het je eigen maakt. De omvorming naar een verhaal, een les of een opdracht is waar de kunstenaar komt kijken. Als je dit vertaalt naar de digitale wereld is het eigen maken van de stof en daar iets mee doen de vertaalslag die we willen maken. Dit past ook binnen het ethische deel van onze visie: wie ben ik online, hoe verhoud ik me daartoe en wat doe ik ermee. Het laatste stuk hiervan gaat ook over het toevoegen van materiaal aan die digitale wereld. De doelen die hierbij passen zijn toepasbaar op veel creatieve uitingen, een vlog maken over de Romeinen past net zo goed als een podcast over de Grieken. Van de leerkracht wordt hier dus ook creativiteit verwacht!

	3	4	5	6	HB
Ik kan digitale middelen inzetten om mijn creativiteit en kunstzinnigheid te uiten.					X
Ik ben mij bewust van de informatie die ik wil delen			x	x	
Ik weet welk doel mijn product dient.			x	x	
Ik kan een medium kiezen wat past bij mijn doel (vlog, website, podcast, presentatie, facebook, quiz)				x	x
Ik kan verschillende vormen van content creëren door functioneel en creatief gebruik van standaardtoepassing(en) en audiovisuele communicatiemiddelen			x	x	

IK BEN VAARDIG MET ICT

De wereld van ICT verandert continue. Wij vinden het belangrijk dat kinderen zich voldoende vaardig weten om ook met die veranderende wereld om te gaan. De autonomie van kinderen én die van de middelen waar ze mee werken blijven een belangrijk uitgangspunt: de computer als gereedschap: een stuk gereedschap met een handleiding en heel veel mogelijkheden. Vaardig met ICT betekent enig inzicht in de werking van het apparaat en de mogelijkheden om dit functioneel en veilig te gebruiken. Ook computational thinking zou hieronder kunnen vallen. Van de doelen die daaronder horen zijn we nog aan het bekijken of en hoe we die in de leerlijn vorm geven.

	3	4	5	6	HB
Ik kan "kantoortoeepassingen" voor tekstverwerking, presentatie en spreadsheet functioneel gebruiken		x	x	x	x
Ik kan communicatieprogramma's/apps beoordelen op gebruik (heb ik dit nodig?)					x
Ik kan een internetbrowser functioneel gebruiken (verschil google zoekbalk - adresbalk)		x	x	x	
Ik ben bewust van virussen, malware, mbt techniek			x	x	
Ik kan werken met een digitale (huiswerk)agenda				x	
ik ben bewust van de verschillende functies van internet - communicatie, shoppen, informatie,			x	x	
Ik ken basisbegrippen bij computers en netwerken*					
Ik weet wat downloaden is (beeld, apps documenten) en ken het verschil met online werken/opslaan				x	